

דַּרְשֵׁנִי קַרְבֵּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת נח, תשפ"ד [שיעור מספר 11]

איך למצא חן בעיני ה'

אתה יודע, איזה בן אדם גלית? 10 מטר גבה, 10 מטר רחב, 10 מטר עמק, פלו ברזלים. נו, מי יוכל להלחם עם מפלצת כזו? אתה יודע, אהד יכול להלחם אתו? אם אתה תתנהג כמו בנו.

אתה שומע, דוד? אני 27 שנה זרקתי אותך מהבית, לא יום אחד, 27 שנה. ישי זרק את דוד מהבית, החזיק אותו כבן אדם ממזר, זרק אותו. אומר לו ישי: "תשמע, אם אתה עכשיו תתגבר מאד חזק ואתה תמחל לי על כל מה שעשיתי לך, ואתה תתנהג אתי כמו בנו, שאתה מאד מאד אוהב אותי, תדע לך, אתה תצליח במלחמה". ככה אומר רבי חיים פלאגי. לכן הוא הדגיש לו "דוד בנו". למה "בנו"? "אני רוצה שתתנהג אתי כאלו אתה הבן שאוהב אותי מאד מאד". על זה, אומר לו ישי, אתה מביא את כל הישועות.

יוצא שהישועות איפה נמצאות? איפה שאתה מרגיש "אני לא יכול לכבד את אבא, אבא זרק אותי מהבית, אבא בזה אותי, אבא אמר שאני ממזר". ואף על פי כן, ישי מבקש ממנו "תעשה טובה, פעם אחת תרגיש שאתה מאד אוהב אותי, תרגיש שאתה באמת אוהב אותי. דוד בנו, תגיד שאתה באמת הבן שלי אוהב. אתה תנצח במלחמה". ובאמת, זה מה שהיה.

דוד המלך מגיע לפני גלית. תגיד, אתה עושה צחוק? זו מפלצת ענקית! אתה בא להלחם בלי שום דבר, בלי כלום, עם אבנים? תגיד, אתה נורמלי?

באמת לא נורמלי. מתי בן אדם לא נורמלי? מתי שגם בן אדם מתנהג לא נורמלי. איך אבא שלך, שלפני התכנית הרגילה אתה אמור לשנא אותו, אתה אמור להתרחק מאבא שלך הזה. ואף על פי כן, אתה מתקרב לאבא הזה ואתה אוהב את האבא הזה. כבר החשבון אחר לגמרי.

הבן איש חי מבקש מרבי אפרים הכהן להתפלל על הרב צדקה

מביא המשגיח בספר "לקוטי רשימות המשגיח של ישיבת ליקווד", רבי נתן מאיר ואכטפוביגל. הוא ספר ספור ואמר שהספור הזה זה ספר מוסר. יום אחד רבי אפרים הכהן, אבא של חכם שלום, הגיע לבית חולים הדסה עין כרם לבקר את הרב יהודה צדקה. הבחור היה מאד צעיר, הוא היה חולה, והרב אפרים הכהן בא לבקר אותו.

שאלו את הרב אפרים הכהן: "תגיד לי, איך אתה יודע שהרב צדקה חולה? לא פרסמנו לאף אחד?"

"הבן איש חי בא אלי בחלום באמצע הלילה, אמר לי: 'הרב אפרים, האתן שלי יהודה צדקה לא מרגיש טוב, הוא בבית חולים. תעשה טובה, תתפלל עליו'. ככה אמר: 'אני ישר קמתי. איך שהבן איש חי אמר לי את זה, התפללתי בנין. אחר כך נסעתי, באיתי לבקר את הרב צדקה'.

ואמרו לו: "ברוך השם, הרב צדקה יצא מכלל סכנה, מתחיל להבריא". זה הספור שהיה.

המשגיח היה חוזר על הספור הזה, אמר: "אני לא מבין. הבן איש חי, קדש קדשים, מי יכול לתאר מי זה הבן איש חי? הוא לא יכול להתפלל למעלה? אני לא מבין אותו. הוא נמצא לפני כסא הכבוד, תתפלל קרוב לשמים. לא, הוא לא. את מי הוא צריך לשלח? את התלמיד שלו, הרב אפרים הכהן. מה זה יעזר יותר מאשר הבן איש חי?"

אומר המשגיח: "הבן איש חי כבר נפטר, אין לו נסיונות. התפלה שלו פחות משפיעה. נכון, הוא הבן איש חי, אתה צודק, הוא ענק. אבל מה לעשות, אין לו נסיונות. הרב אפרים הכהן, הוא חי פה בעולם הזה, עם מלא נסיונות. התפלה שלו יותר חזקה משל הבן איש חי".

דוקא איפה שיש קשיים, איפה שנוראה לך השחר הזה, שם נמצאת התפלה שלך. צריך להתפלל, זו תפלה כל כך חזקה, לא נתן לתאור. כמה שבו אדם כובש את יצרו, וואו, איזה דבר גדול.

שומר את עמו ישראל לעד [ספורים]

אני לא יודע אם שמעתם את זה, אבל כמה ספורים אני רוצה לספר על

שבת שלום לכלם, שבוע טוב. כותב השל"ה: 'ונח מצא חן בעיני השם'. אתה יודע איזו זכות יש לנח? אף אחד מהשכונה שלו, לא המשפחה, לא הדודים, לא אף אחד. כל העולם פלו הלק, ונח נשאר חי - למה?

התורה אומרת שישאר חי, כי נח מצא חן בעיני השם. שואל השל"ה: מה גם אני אמור לעשות שגם אני אזכה למצא חן בעיני השם? יש עכשיו שעת מלחמה, אני צריך ישועות מהשם, אני רוצה - רבונו של עולם, תגיד לי מה אני אמור לעשות שגם אני אמצא חן בעיני השם?

איזו שאלה טובה זו! זו שאלה של השל"ה הקדוש. אומר השל"ה הקדוש: התורה כותבת את התשובה - 'את האלקים התהלך נח'. נח מעולם לא שאל 'מה אני רוצה לעשות'. אלא שאל 'מה אלקים מצוה - זה מה שאני עושה'.

בדרך כלל, כל העולם, אנשים תמיד רגילים לקחת את המצוות לפי איך שלי מסתדר. אם זה מסתדר לי טוב, אז באמת למה לא? - איזו מצוה טובה, נחמדה מאד. אם לא מסתדר, קשה לי - פטור, אנוס רחמנא פטריה. זאת אומרת, בדרך כלל, אם בן אדם יתן דעתו על זה, הוא יראה, שעל פי רב, בן אדם עובד את עצמו, לא עובד את אלקים.

עכשיו זה לא נגמר. אומר השל"ה: איך אני יכול לדעת אם זה רצוני או רצון השם? אם יבוא מישהו וישאל אותך שאלה - "אני רוצה להתיעץ אתה, יש לי איזו בעיה מסוימת, מה אתה היית אומר לי?"

בוא נקח סתם דגמה. בן אדם אומר: "תשמע, אני גר באיזה מקום, הבית כנסת רחוק לי, הליכה של חצי שעה. תגיד לי, מה אתה אומר, אני אלך להתפלל בצבור או לא?" אני בא שואל אותך, מה אתה היית עונה לו? עכשיו, זה לא אכפת לי שהוא ילך גם שעתים נכון? אני מחוץ לתמונה. מה היית אומר לו? "לך! מה זה, תפלה בצבור? תקום חצי שעה לפני כן, תלך!" בדיוק ככה אתה אמור לעשות.

אתה עכשיו שואל: "תגיד לי, הדבר הזה והזה, אני יכול לקים אותו?" תחשב, מישהו עכשיו שואל אותך את השאלה הזו. מישהו בא עכשיו להתיעץ אתך: "תגיד לי, יש לי בזה וזכה נסיון, מה אני אמור לעשות? תגיד לי, בכזה נסיון, איך אני אמור להתמודד?" איך שאתה תענה לו - זה מה שהתשובה שאלקים רוצה ממך.

בדרך כלל, בן אדם לוקח את עצמו - "לי לא! חצי שעה אלך ברגל? בחם, בקור? פטור, רחמנא פטריה". אבל על מישהו אחר - זה לא אכפת לי. "תצא שעתים". נכון, לי לא אכפת. זו בדיוק המדה שמוזדת מה באמת השם רוצה ממך, לא מה שאתה רוצה. איזה דבר גדול זה!

כל אחד מאתנו יפשפש במעשיו, יראה איפה אני יכול לקים את רצון השם לפי איך שהוא רוצה ממני, לא איך שאני רוצה. אני מבטל את דעתי, ככה אני עושה. זה זוכה למצא חן בעיני השם. שגם אם כל האנשים שבעולם ימותו, הוא ישאר חי. איזה דבר גדול, איזו סגולה נוראה ונפלאה, עבודת השם בצורה אחרת לגמרי.

אם תרגיש שאתה אוהב אותי תנצח

כותב רבי חיים פלאגי, וואו, רבי חיים פלאגי הזה זה אש, אני אומר לך, אש! מה שהוא אומר מתאים יותר לאדמו"רים של היום, אבל זה כתוב ברבי חיים פלאגי. ר' חיים אמר: כתוב שישי אמר לדוד: "קח אכל לאחים שלך". האחים שלו נמצאים במלחמה עם הפלשתים, עם גלית שם. "אם אתה יכול, תקח אכל לאחים שלך, ותקח מהם גם את ערבתם". כתוב בנביא שישי אמר לדוד בנו: "תקח אכל, חריצי חלב וכר".

שואל הרב חיים פלאגי: מה זה "ישי לדוד בנו"? אנחנו יודעים שדוד זה הבן של ישי, מה זה "דוד בנו"?

אומר רבי חיים פלאגי: תדע לך, אנחנו נמצאים בשדה קרב. יש שם,

כבוש התאווה, איזה דבר גדול. ספור ראשון שספר אותו הרב גרנות, אני לא יודע מי זה הצדיק הזה.

הרב גרנות ספר שבשמחת תורה בלילה, היה איזה בית כנסת אחד, שהיה שם אחד שאמר: "אני רוצה הקפה של משה רבנו, קוראים לי משה, אני רוצה הקפה של משה רבנו". קם עליו אחד המתפללים: "אתה משה רבנו? תתבייש לך! מי אתה שתעשה את ההקפה שלו? צעק עליו.

הוא אמר: "ככה צועק? אני אחזיר לו 'כפה', לא הקפה. 'כפה' אני אחזיר לו!" הוא בא להחזיר לו. אחד המתפללים אומר לו: "מה אתה צריך להתוכח אתו? למה להתוכח אתו? עזב, בן אדם לא נורמלי. תדבר אליו ברחמים, תרחם עליו, תרד ממנו, תמחל לו".

אמר לו הנפגע: "מה? בזה אותי בפני כלם פה?". "לא משנה, לא משנה. אל תחזיר לו, אל תחזיר לו. עזב, אנחנו נתן לך הקפה אחרת, עזב אותך עכשיו. נסתדר". בסוף הם הסתדרו, כמו שאומרים. עברה ההקפה.

בבקר התחיל הפוגע. במוצאי שבת מתקשרת הבת שלו, אומרת לו: "אבא, אני בקבוצ בארי. אבא, כל הבתים מסביבי, כלם הרוסים. המחבלים נעלמו מהעינים. לא שנכנסו, פגעו, שרפו, כלום. לא עשו כלום, שמרו לי על הבית משמים, העלימו אותו. אף אחד לא רואה אותו, אף אחד לא רואה. אבא, כלנו בסדר - אני, בעלי, הילדים, כלם בסדר, כלם מרגישים מצוין".

איזה דבר גדול זה! כמה בן אדם היה מוכן לשלם שחם ושלוש שהיא יודע שהבת שלו והילדים שלו והנכדים שלו נמצאים שם בקבוצ בארי. היית מוכן לשותק? מה זה לשותק? כל החיים של בן אדם היה שותק בשביל זה.

לפעמים בן אדם שולחים לו מתנה מאלקים. בן אדם לא יודע, ברגעים האלו שבו אדם יודע לכבש את היצר שלו, וואו, איזה ישועות הוא שופך על עצמו, איזה ישועות הוא שופך על עצמו!

ספר איזה בחור, קוראים לו נחמן משהו, אני לא זוכר את שם המשפחה שלו. שוילי? משהו כזה.

הוא אומר: "אני בדרך כלל, אצלי התפלה בנץ זה 12 בצעירים. זה נז, זה כשאני קם. אני לא יכול לקום בבקר, לא יכול לקום".

"אבל בשמחת תורה, הרגשתי כזו קרבה לאלקים. אמרתי לעצמי, 'כל אלול לא קמת לתפלה, עכשו זה שמחת תורה, זה היום האחרון, זאת הזדמנות אחרונה שלך'. החלטתי שבשמחת תורה, אני חייב לקום לתפלה, חייב. יתהפך העולם, אני חייב לקום לתפלה".

אמר הבחור: "הרגשתי שאלקים קרע אותי מהמטה. לא יכלתי לקום, לא יכול לקום. אני פשוט נקרעתי מהמטה. הלכתי להתפלל".

הוא מספר: "אני בקריאת התורה, קראו לי לעלות לתורה. איך שקראו לי לתורה, אמא שלי פרצה לבית כנסת: 'פגע לנו טיל בתוך הבית. נכנסנו לפרוודור, שזה הכי מוגן כביכול בבית. הטיל עבר, חדר את הפרוודור, נפל על המטה של נחמן, פצע את כל החדר".

אומר: "אם הייתי ישן ולא הייתי כובש את היצר שלי, כבר לא היה מה לכבש יותר, כבר לא היה מה לכבש".

זה ספור שקרה בשמחת תורה הזו - תשפ"ד. בן אדם לפעמים מתאמץ על איזו מצוה, מה הוא חושב לעצמו? "מה, איפה אלקים? אני כל כך מתאמץ". אלקים שולח כל מיני הבזקים משמים להגיד לך: "בוא תתאמץ. יש קשיים? בטח שיש קשיים. אבל תדע, איפה שיש קשיים, שם נמצאת כל ההצלחה שלך".

גם במסכה שהיתה שם, היו שני שותפים שהם עשו את המסכה הזו. אחד השותפים ראה שהעסק מצליח. הם חשבו בהתחלה שיבואו מעט אנשים, לא יודעים, פתאום באו כמיות של אנשים. אז כשהתחיל קצת להיות עסק, אז השותף אומר לשני: "תשמע, זה לא נראה לי. בוא נבטל את השותפות, זה לא...". הוא לקח את כל הקפה.

אומר: "תשמע, אני לא באתי ממשפחה של רמאים. יש פה חוזה, עשינו חוזה. תכבד את עצמך".

אומר לו: "לא, תשמע, לא חשבנו...". אמר: "אני יורד מהספור. אתה לא רוצה להיות בן אדם ישר? אל תהיה ישר. אני יורד מהספור". והשותף השני ירד מהעסק, והוא לקח את כל הקפה. והשותף השני לא הגיע למסכה, הוא נצל, הוא וכל בני ביתו. והשותף הראשון נפטר, הוא והמשפחה שלו, במסכה.

לפעמים בן אדם חושב לעצמו: "הו, אני אתגבר, אני אחזיק את זה בשנים, אני אראה לו". איפה שיש את ההתגברות, איפה שיש לך נסיונות, שם יש את כל ההצלחה שלך. כל ההצלחה של הבן אדם נמצאת איפה שבו אדם יש לו קשי מסים. אין אחד מאתנו שאין לו קשי.

התגברות מכפרת על פרת

כותב בספר "דברי שמואל" שאם בן אדם באמצע הלמוד רוצה להפסיק את הלמוד, למה? הוא כותב שלוש אפשריות,

אפשרות ראשונה הוא כותב - מחמת שהוא עיף. "אני עיף כבר, זהו".

אפשרות שנייה - שהוא לא מבין את הלמוד. הוא רוצה ללמד, כשאתה לא מבין את הלמוד, אז אין לך חשק ללמד.

או מחמת שרוצה ללכת לשוחח, רוצה קצת להתאורר.

ואף על פי כן כובש את יצרו ולומד, הרי זה מכפר לו על פרות ומיתות בית דין ועל מיתה בידי שמים.

כשבן אדם קורא את זה, אז מישהו אמר לי: "תשמע, זה נשמע לי... מה זה פרות ומיתות בית דין? זה צריך תשובה רצינית".

אמרתי לו: "אתה מכיר את הגר"א? שהגר"א אמר שעל כל רגע שאתה חוסם פיה, אין מלאך יכול לשער את השכר. על רגע! מה זה רגע? נגיד שנייה, שתי שניות. על שתי שניות שסתמת את הפה שלך, היה לך משהו לספר ולא ספרת - אתה מקבל שכר שגם אין שום בריה בעולם שיכולה לתאר את זה. אני לא יכול לתאר את זה, כי אני לא מבין בעולמות העליונים. אבל אם הייתי מביא עכשיו פה את ביל גיטס, נכון? הייתי אומר לו: 'תן לנו תאור, תשמע, הוא מבין, הוא יודע מה זה מיליארד דולר, הוא אחד המיליארדרים של העולם, נכון? הוא יודע מה זה'. גם הוא אין לו תאור - על מה? על שתי שניות שבו אדם מתאפק, נו, מה אתה עושה צחוק?"

סימן שאין לנו הבנה על רגע שבו אדם מתגבר. זה דבר גדול, אי אפשר לתאר מה בן אדם יכול לזכות.

לכן בזמנים האלו, שבורא עולם מכניס אותנו לזמנים של לחץ, כל אחד והלחץ שלו, כל אחד יתחזק עכשיו. אתה יכול ברגעים אחרים לעלות, לטפס, מה שבזמנים רגילים ונורמליים אתה לא תוכל להגיע אליהם לעולם. דוקא עכשיו שיש נסיונות ויש קשיים ולא הולך ולא מסתדר, בן אדם עכשיו יכול להגיע לכאלו מדרגות, על ידי קצת עמל, קצת טפה התגברות. מה בן אדם יכול להגיע!

לכן כל אחד ואחד יראה באמת להשתדל לחזור בתשובה, לפתח דף חדש בחיים שלו. התחלנו זמן חרף. בגלל המלחמה הזאת, לא דברנו על זמן חרף. כל אחד יראה את עצמו - איך הוא רוצה לראות את עצמו ביום כ"ט באדר ב'? לא היום. היום אתה אומר: "יאללה, עוד שבוע חלף".

תגיד לי, איך אתה רוצה לראות את עצמך בסוף זמן חרף? יש עוד 180 יום. מה זה 180 יום? יש אנשים שיסימו 180 דפים, יש אנשים שיסימו 180 עמודים, יש כאלה שיסימו 180 סעיפים בשלחן ערוך. כל אחד מה שיילמד. איפה אני אהיה בתמונה, שהזמן לא ילך לריק?

עכשיו יש הרבה זמן מיתר, אין חזק יותר גדול מאשר לשבת ללמד תורה, כל אחד יראה לנצל את הזמן, להספיק יותר ללמד, יותר לעמק, יותר להיות שקוע בלמוד, יותר לאהב את השני, לכבד את השני, להתגבר איפה שאתה מרגיש שיש לך נסיונות. תתגבר! כי על ידי זה, כותב השל"ה, זוכים ש"נח מצא חן בעיני השם".

והשם יעזרנו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.